

Scripta

Revista Internacional de Literatura i Cultura Medieval i Moderna
International Journal of Medieval & Modern Literature & Culture

SCRIPTA

*Revista Internacional de Literatura i Cultura
Medieval i Moderna*

núm. 17 (juny 2021)

Universitat de València

SCRIPTA, *Revista internacional de literatura i cultura medieval i moderna*, núm. 17 / juny 2021 / sumari I - II
ISSN: 2340-4841 · doi:10.7203/SCRIPTA.17.20984

Direcció: Vicent Josep Escartí (Universitat de València)

Secretari: Rafael Roca Ricart (Universitat de València)

Editors: Maite Simon Méndez (Publicacions de la Universitat de València)

J. Enric Estrela García (Universitat de València)

CONSELL DE REDACCIÓ

Anna Maria Babbi, (Università degli Studi di Verona), Josepa Cortés Escrivà (Universitat de València), Eulàlia Duran Grau (Institut d'Estudis Catalans), Antoni Ferrando Francés (Universitat de València), Eulàlia Miralles Jori (Universitat de València), Joan Peytaví Deixona, (Universitat de Perpinyà), Pep Valsalobre Palàcios, (Universitat de Girona)

CONSELL CIENTÍFIC ASSESSOR

Gemma Avenoza Vera (Universitat de Barcelona), Helena Buffery (University College Cork), Júlia Butinyà Jiménez (UNED - Madrid), Antonio Castillo Gómez (Universidad de Alcalá de Henares), Germà Colón Domènech (†) (Institut d'Estudis Catalans), Anna Maria Compagna (Università degli Studi Federico II - Napoli), Antonio Cortijo Ocaña (University of California - Santa Bárbara), Ricardo L. Silveira da Costa (Universidade Federal do Espírito Santo), Dominique de Courcelles (Centre National de la Recherche Scientifique - Paris), Josep Maria Domingo Clua (Universitat de Lleida), Gabriel Ensenyat Pujol (Universitat de les Illes Balears), Immaculada Fàbregas Alegret (Université de Bretagne - Sud), Antoni Furió Diego (Universitat de València), Montserrat Galí Boadella (Benemérita Universidad Autónoma de Puebla), Lluís Gimeno Betí (Universitat Jaume I - Castelló), Albert G. Hauf Valls (Universitat de València), Enric Mallorquí-Ruscalleda (California State University at Fullerton), Elisa Martí López (Northwestern University), Joaquim Martí Mestre (Universitat de València), Josep Lluís Martos Sánchez (Universitat d'Alacant), Montserrat Piera (Temple University), Mercè Pujol Berché (Université Paris Ouest - Nanterre - La Défense), Patrizio Rigobon (Università degli Studi di Venezia- Ca'Foscari), Valentina Ripa (Università degli Studi di Bari - Aldo Moro), Albert Rossich Estragó (Universitat de Girona), J. Enric Rubio Albarracín (Universitat de València), Flocel Sabaté Curull (Universitat de Lleida), Antoni Simon Tarrés (Universitat Autònoma de Barcelona), Carsten Sinner (Universität Leipzig), Ildikó Szijj (Universitat Eötvös Loránd de Budapest)

Tècnic informàtic: Pedro Castilla Fernández

Auxiliars tècnics: Jose Manuel Carrillo Montero, Joaquín García Lombard

Imatge de la portada: Víctor Carrillo (*Dama mayor*)

ISSN: 2340-4841

Els textos publicats en aquesta revista estan, si no s'indica el contrari, sota una llicència Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 3.0 de Creative Commons. Pot copiar-los, distribuir-los i comunicar-los públicament sempre que cite el seu autor i el nom d'aquesta publicació, *SCRIPTA. Revista Internacional de Literatura i Cultura Medieval i Moderna / International Journal of Medieval & Modern Literature & Culture*, no els utilitze per a fins comercials i no faça amb ells obra derivada. La llicència completa es pot consultar en [Creative Commons](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/)
SCRIPTA, Revista internacional de literatura i cultura medieval i moderna, núm. 17 / juny 2021 / sumari I - II
ISSN: 2340-4841 · doi:10.7203/SCRIPTA.17.20984

Sumari

MISCEL·LÀNIA

Armando Alexandre dos Santos: «Misoginia e exaltação da mulher em obras literárias clássicas da Coroa de Aragão»...1-15	
María Luz Mandiongorra: «El <i>nomen sacrum</i> ihs como símbolo de la crucifixión en el Sermón de la circuncisión del Señor de san Vicente Ferrer»	16-35
Rosanna Cantavella: «La rima de mèrit a l' <i>E.spill</i> de Jaume Roig».....	36-61
Frederic Aparisi: «Noves consideracions al voltant de Bernat Fenollar, domer de la Seu de València».....	62-85
Julia Romanenkova & Halyna Kuzmenko & Ivan Bratus & Olha Konovalova: «Traditions synthesis as Fontainebleau style international character foundation in French art of the XVI century».....	86-103
Josep Lozano: «L'expulsió dels moriscos valencians, segons la <i>Relació</i> de Maximilià Cerdà de Talladà».....	104-116
Enric Olivares: «La imatge triomfal de sant Miquel i la propaganda del poder en la cultura festiva. Història de les festes d'acció de gràcies celebrades a València el 1711 per les victòries felipistes a Brihuega i Villaviciosa durant la Guerra de Successió».....	117-138
Emanuele Pes & Gertrudis Payà: «Andrés Febrés, linguista esule in Sardegna (1783 ca - 1790)».....	139-175
Víctor Pastor Banyuls: «Leopold Trénor Palavicino, a través de la <i>Biografía d'un president de Lo Rat Penat (...)</i> , d'Amèlia Comba (1965)».....	176-186
Joana Sales i Baviera: «Sis peces teatrals reaparegudes del teatre valencià».....	187-209
Ida Grasso «Lingua, stile e metodo nella prassi traduttiva novecentesca della lirica di Luis Cernuda».....	210-231

MONOGRÀFIC A

Antoni Mas i Miralles: «La falconeria a la Corona d'Aragó durant la baixa edat mitjana: estudi i edició crítica de textos». Presentació	232-236
Ricardo M. Olmos de León & Carmel Ferragud: «El <i>Llibre de cetreria</i> del vescomte de Rocabertí».....	237-279
Marinela Garcia Sempere: «El <i>Llibre dels ocells de caça, o Flors de les receptes medicinals per a ocells de caça</i> ».....	280-336
Antoni Mas i Miralles: « <i>Tractat de medicina per tots els ocells de caça</i> . Introducció, anàlisi lèxica i edició».....	337-376
Roser Melchor Fenollosa: « <i>Hòpera de citraria de falcone pellegrine et gentile</i> d'Alfonso Caracciolo».....	377-412
Carmel Ferragud & Ricardo M. Olmos de León & Vicent Bataller : « <i>Galiana</i> : història d'un falcó»	413-481

MONOGRÀFIC B

M. Isabel Guardiola Savall: «100 anys de Carmelina Sánchez-Cutillas». Presentació	482-484
Verònica Cantó Doménech: «Genealogia femenina en <i>Els jeroglífics i la pedra de Rosetta</i> (1976) de Carmelina Sánchez-Cutillas».....	485-505
Irene Mira Navarro: «Apunts per a una lectura de la poètica de la resistència en Carmelina Sánchez-Cutillas i Vicent Andrés Estellés».....	506-521
Noèlia Díaz Vicedo : «Riuen les meduses: cos i desig a la poesia de Carmelina Sánchez-Cutillas i Maria-Mercè Marçal».....	522-439
Begoña Pozo-Sánchez: «Les hereves de la poesia de Carmelina Sánchez-Cutillas (o sobre la fractura entre generacions literàries)».....	540-560
Joan Borja Sanz: «Aportacions i referències etnopoètiques en l'obra de Carmelina Sánchez-Cutillas».....	561-580
Josep Vicent Garcia Sebastià: «La llengua en l'obra narrativa de Carmelina Sánchez-Cutillas: vers la construcció d'un model de referència al País Valencià».....	581-615

RECENSIONS

Vicent Josep Escartí & Rafael Roca Ricart (eds.), <i>Identitats i violències. Documentació i literatura</i> (Robert March).....	616-618
Vicent Josep Escartí & Rafael Roca Ricart (eds.), <i>En los márgenes de la historia. Marginales y minorías</i> , (Juan Vicente Fuertes)	619-621
Antoni Furió (ed.), <i>Quinze dones valencianes</i> , (M. Luisa Pérez).....	622-625

Presentació

1 El número 17 de *Scripta. Revista Internacional de Literatura i Cultura Medieval i Moderna* incloem novament dos *Monogràfics* diferents —a més de les seccions de *Miscel·lània* i *Recensions*, que són habituals—, cosa que indica l'interés que desperta entre els investigadors o els grups de recerca la possibilitat d'editar els seus treballs en la nostra publicació. Per això, el volum presenta un nombre elevat d'aportacions, amb temes i interessos que van des del segle XIII al segle XX. I així, si a la primera secció comptem amb onze treballs, els dos monogràfics ens n'aporten mitja dotzena cadascun, i de temàtica ben diferent: el primer, amb treballs destinats a oferir-nos dades i textos sobre la falconeria medieval i els seus tractats; el segon, i malgrat que es centra en Carmelina Sánchez-Cutillas, el publiquem com homenatge a aquesta autora excepcional del segle XX i per tal de col·laborar a visibilitzar la literatura feta per dones a casa nostra. Finalment, tres recensions tanquen el número que ara presentem.

2. La secció *miscel·lània* compta, com ja hem esmentat, amb onze treballs. El primer, d'Armando Alexandre dos Santos, de la Universidade do Sul de Santa Catarina (Brasil), porta per títol «Misoginia e exaltação da mulher em obras literárias clássicas da Coroa de Aragão» i fa una ullada a alguns textos medievals que mostren, en part, el debat sobre la bondat de la dona. El segon és obra de María Luz Mandingorra, i s'intitula «El *nomen sacrum* ihs como símbolo de la crucifixión en el *Sermón de la circuncisión del Señor* de san Vicente Ferrer» i fa un estudi veure com sant Vicent es servia d'aquella abreviatura ben coneguda pel món medieval, per tal de fomentar la devoció a Jesucrist. El tercer és de Rosanna Cantavella —també de la Universitat de València— i porta per títol: «La rima de mèrit a l'*Espill* de Jaume Roig», i es fa un estudi en profunditat d'aquesta qüestió en una obra tan emblemàtica com la d'aquell metge i poeta valencià. Frederic Aparisi —novament de la Universitat de València—, amb el seu text intitulat «Noves consideracions al voltant de Bernat Fenollar, domer de la Seu de València», fa una aportació ben interessant a la biografia d'aquell poeta i clergue valencià. Des de la llunyana Ucraïna —i de tres institucions acadèmiques diferents— ens arriba l'estudi de Julia Romanenkova, Halyna Kuzmenko, Ivan Bratus i Olha Konovalova, que s'endinsen en el món de l'estètica del renaixement al seu treball «Traditions synthesis as *Fontainebleau style* international character foundation in French art of the XVI century». Per la seua part, Josep Lozano, de la Universitat de València, ens ofereix l'article intitulat «L'expulsió dels moriscos valencians, segons la *Relació* de Maximilià Cerdà de Tallada», on l'autor s'aproxima a un testimoni directe d'aquella atrocitat comesa en nom de la uniformitat religiosa. Centrat en un esdeveniment que va ocórrer pràcticament un segle després, trobem el treball d'Enric Olivares (Universitat de València): «La imatge triomfal de sant Miquel i la propaganda del poder en la cultura festiva. Història de les festes d'acció de gràcies celebrades a València el 1711 per les victòries felipistes a Brihuega i Villaviciosa durant la Guerra de Successió». D'Emanuele Pes —investigador independent— i de Gertudis Payà —de la Universidad Católica de Temuco (Xile)— és «Andrés Febrés, linguista esule in Sardegna (1783 ca - 1790)», un treball sobre aquell jesuïta català exilat que va estudiar el sard. Víctor Pastor Banyuls, de la Universitat de València, publica «Leopold Trénor Palavicino, a través de la *Biografía d'un president de Lo Rat Penat (...)*», d'Amèlia Comba (1965)», on ens ofereix una aproximació a la figura d'aquell Trénor poeta i activista de la recuperació de la llengua a València. Joana Sales i Baviera, de la Universitat Politècnica de València, amb «Sis peces teatrals reaparegudes del teatre valencià», on dona notícia d'aquesta descoberta, i Ida Grasso, de la Univesità degli Studi di Napoli Federico II, amb «Lingua, stile e metodo nella prassi traduttiva novecentesca della lirica di Luis Cernuda», tanquen aquesta secció *miscel·lània*.

Pel que fa als dos dossiers que publiquem, com que els seus coordinadors respectius se n'ocupen de glossar les aportacions respectives, no ens cal ara detallar-les, però sí que volem, almenys, ara i ací, citar-ne els autors i les autores que hi han col·laborat. Així, al primer, coordinat per Antoni Mas i Miralles, de la Universitat d'Alacant, i que porta per títol *La falconeria a la Corona d'Aragó durant la baixa edat mitjana: estudi i edició crítica de textos*, trobem en primer lloc el treball del recercador independent Ricardo M. Olmos de León i de Carmel Ferragud –de la Universitat de València–; en segon lloc, el de Marinela Garcia Sempere, de la Universitat d'Alacant. Després, el del ja esmentat Antoni Mas i, tot seguit, el de Roser Melchor Fenollosa –investigadora independent. Per últim, el dels ja esmentats Ferragud i Olmos, en companyia de Vicent Bataller –de la Univesitat d'Alacant–, que tanquen el monogràfic amb aquesta aportació signada pels tres.

El segon dels dossiers ha estat coordinat des de la Universitat d'Alacant novament, per Maria Isabel Guardiola Savall, i porta per títol *100 anys de Carmelina Sánchez-Cutillas*. Compta amb els treballs de Verònica Cantó, de l'Acadèmia Valeniana de la Llengua; Noèlia Díaz Vicedo, del Queen Mary University of London; Begoña Pozo-Sánchez, de la Universitat de València; i Irene Mira Navarro, Joan Borja i Josep Vicent Garcia Sebastià -tots tres de la Universitat d'Alacant-, que aporten tres treballs més.

Per finalitzar la presentació del volum, indiquem que a la darrera secció trobarem les recensions signades per Robert March, Juan Vicent Fuertes i María Luisa Pérez, que ens ofereixen les seues visions sobre alguns volums apareguts en els darrers mesos.

3. En aquest moment, encara, és just agrair la col·laboració d'Antoni Mas i Maria Isabel Guardiola, que s'han encarregat de gestionar i coordinar els dos dossiers. També, volem donar les gràcies a Víctor Carrillo Montero, que ens ha cedit la imatge que reproduïm a la portada. Per últim, i com és habitual, hem de donar les gràcies als avaluadors externs, que fan una tasca callada, gens vistosa i poc reconeguda, sense la qual aquesta publicació no seria com és. Sense tots ells i sense les aportacions de les autores i dels autors d'aquest volum que ara comença la seua vida, i, encara, sense l'auxili tècnic de David Marqués, aquest número 17 de la nostra publicació no podria estar, ara, en les pantalles dels vostres dispositius.

L'esforç esmerçat per tots en aquest número i en els anteriors, ens ha permés –com ja vàrem assenyalar– formar part de la prestigiosa *Scopus* i, ara, també, d'aparèixer a *Scimago*. Vol dir, tot això, que ens trobem en el camí correcte, i en el qual pensem continuar.

Vicent Josep Escartí

Director de *Scripta*